

Leto I.

GORICA, dne 15. julija 1922

Št. 2.

VAM VSEM!

Romal po deželi sem iz kraja v kraj,
če sem mu po volji, vsakdo vidi naj.
Ta me samo gleda, tiho prisluškuje,
drugi se jezi, me glasno kritikuje.

tretji zopet jezno v mene se zadira,
založutne vrata, okno mi odpira,
ker če tudi zmešal sem mu kak račun,
vendarle mu vgaja moj veliki kljun.

ki povsod ga vtikam, to in ono kažem
s šalo po resnici, se nikdar ne lažem;
če pa je kateri, ki se še jezi,
še si ga privoščim, naj bo brez skrbi!

Gorica 15. julija.

Zdaj je tak čas, da se ne smemo nič
čuditi, če se »Čuk« spremeni v Sovo ali
narobe. Vročina kuha vso Evropo, gode
se pa stvari, da nas mraz obliva. Mini-
stri so pustili svoje delo in se kopljejo v
morju, mi pa v lastnem znoju. V znamenju
te najcenejše kopelji se nam obeta suša;
temu, ki se koplje za drag denar, suša ne
more ničesar vzeti, on nima nikoli izgube.

Pa stvar gre še dalje. Včasi so se Irci
klali z Angleži, danes se koljejo med se-
boj, ne da bi Angležev nič več ne bilo, am-
pak ker so Irci samostojni. Če je kdo sam
svoj gospodar, naredi kar hoče.

V Nemčiji obsoja umor ministra Ra-
thenaua celo Hindenburg, obsojal ni mili-
jone mrličev v svetovni vojni, ker ti niso
bili niti ministri, niti njegovi politični na-
sprotniki.

Na Francoskem pa mlatijo v zbornici
prazno slamo, ko se že osmo leto prepi-
rajo, kdo je kriv svetovne vojne in že
osmo leto trdijo vedno isto, da so to
Nemci.

Pri nas v Italiji je vse v najlepšem
redu. Za red in mir skrbé fašisti, oblastni-
ki z orožniki vred lahko mirno gledajo

Miha Dobrovoljček na koncertu.

Da krajši čas bi bilo,
sem šel v Trgovski Dom,
poiskat razvedrilo,
kak lušten rompom.

Vsi pravijo, da glasba
je lepa, ali znaj,
da moja izobrazba
ne vredi bogzna kaj.

In poleg prazne glave
debelih sem ušes.
»Naprej zastava Slave«
poznam že, to je res.

In kadar pri vojakih
so: činda-trararar,
da gre se po korakih
in da sreč skakljā.

Todā, kar je moderno.
ne ljubim pač zatō,
ker treba neizmerno
je ubijati glavō.

Tako je tudi bilo,
ko me v Trgovski dom
tedaj je privabilo,
da čul bi rompom.

Bi jočal za vstopnino,
če ne bi dirigent,
postavljaj se v višino,
zdaj delal kompliment.

Če ne bi vse letelo,
manšete in lasjē....
Od smeha še bolelo,
do včeraj me je vsē....

miren razvoj dogodkov. Kak slučaj umora
ali ranitve pri 40. milijonskemu narodu
pač ni upoštevanja vreden.

Najoficijelnejša laška vlada — na-
mreč fašisti — je začela gojiti med Slo-
venci šport, posebno hribolazstvo, in si-
cer v županskih skupinah. Dne 16. t. m.
morajo skupaj na Krn. Tudi otroci bi mo-
rali iti, da se že z mlada naučē, kako naj-
stari govorē, a bodo šli samo do Kobarida,
da vidijo tam sledove, ki so jih pustili
»miroljubi«, ki so šli po teh krajih na jug,
da se navdušijo za kulturo nove Italije.

Ob priliki tega pomembnega planin-
skega izleta, bo sprejelo libušensko žu-
panstvo nalogo, da stopi v najožje stike
z nebeškim dvorom in zagotovi, da strela
ne bo vničevala predmetov, ki stoje naj-
višje. Morda bo gospod Bog spremenil fi-
zikalne zakone in bo strela od zdaj naprej
udarjala le v najnižje stoječe predmete.
Od nedelje se bodo tedaj nahajali v naj-
večji nevarnosti možgani nekaterih dr-
žavnih voditeljev. Katero županstvo bo pa
vzelo te v varstvo? Jaz jih že ne bom.

Čuk na palčci.

Časnikar.

Humoreska.

V svoji hiši imam tri ženske. Samo slučajno. Oženjen pa sem samo z eno. Moja žena trdi, da mi je še ta odveč. Jaz pa še nisem zavzel jasnega stališča v tem vprašanju.

Vse tri ženske so med seboj prijateljice, kar je pri ženskah redkost. Vsaj na videzno in proti meni. Za kulise nimam navado gledati in ne vem, kako je, kadar mene ni doma. Moja domišljavost je spočetka sodila, da bi se znale spreti radi mene. Kako bridko sem se motil! Stališče, ki so ga zavzele do mene, jih je še bolj združilo. To pa je bilo takole:

Jaz sem po poklicu urednik. Moja žena pravi, da je to človek, ki prihaja pozno zvečer domov, kar je za zakonsko srečo zelo nevarno. Drugi dve trdita — in tej sodbi se zopet pridružuje tudi moja žena — da je to človek, ki ima vso oblast v rokah, ki stori kar hoče in ki vse vé. Čudno prepričanje, čudovita čast, ki bi se je za svojo osebo ne branil, če bi ne imela slabih posledic.

Pridem v opoldanski vročini domov in že me sprejme žena:

»Kaj je novega?»

»Vročina je nova.«

»S tabo ni mogoče govoriti.«

No, kako pa naj govorim? Pa me premeri od nog do glave.

»Ali ni za gradom ubil mož ženo?»

»Zelo nehvaležen posel.«

»Ti se še strinjaš, mesto, da bi povedal kaj, ko prideš domov.«

Čudna ženska logika. Kot da se ne strinjajo samo tisti, ki vest kričijo v svet. Delal sem:

»Sai nič ne vem.«

»Kakšen časnikar pa si!»

»Morda pa niti res ni.«

»Tudi če ni res, bi moral vedeti.«

Drugič pridem: »Ali ni vojna med Italijo in Turki?»

»Vojna? Da je vojna doma med Italijani posebej in med Turki posebej, to vem, to verjamem. O drugi vojni nisem slišal.«

Zopet: »Kakšen urednik pa si. Še tega ne veš.«

Kako izborne predstave o časnikarstvu ima moja žena! Vedeti, kar ni. Pisati o tem, kar hočejo ljudje, da je. Počasi me

bodo vzgojili za dobrega časnikarja, če bom dočakal starost.

Uf — pa to je še hujše. Pridem domov in troje oči me gleda in meri v dno duše. Kaj sem naredil? Ali imam madež na nosu?

»Kaj je novega?» me vprašalo trije glasovi hkratu.

»Novega? Mož je ubil ženo. Krčmarica si je izvila nogo. Atentat na Korejskega cesarja...«

In vse tri zmagoslavno: »Vse veš, kar se ti pred nosom zgodi, ti je španska vas. Pri sosedu so noci okradli. Tisoč lir najmani...«

»Moj Bog, sai zato ste ve tu, da mi poveste.« In spisal sem notico o tatovih, napisal ime in priimek okradenca, hišno številko tudi...

Čez dva dni me sreča sosed:

»Priatelji, kaj pa si napravil?»

Zazijal sem.

»Samo enega kunca so mi odnesli, pa pišeš o tisoč lirah. Že so bili orožniki tu na podlagi tvoje notice.«

Še tebe bodo prijeli, ker si jih s tem mistificiral.

Grenka skrb mi je napolnila dušo. Ne, ženskam nikoli več ne verjamem.

Pa se je zgodilo še nekaj hujšega. Pride k moji ženi debelušna ženska, njena znanka, popije dva čaja in počaka mene. Ko pridem, začne hvaliti moje stanovanje, potem moje otroke, mojo ženo, moje spise, mene samega, povdaria mojo pridnost, treznost, dobroto... Po tem uvodu, ki je s previdnimi odmori trajal kake pol ure, je dejala:

»Nekaj bi rada govorila z vami. Udam, da mi storite to dobroto. Nekaj bi rada dala v vaš cenjeni časopis.«

Zakaj baba tega takoj ne pove? Ali je izgubila denarnico? Ali gre za kako zahvalo, anonso morda.

Bil sem uslužen: »Prosim, prosim.«

»Vi ne poznate mojega sosedu Šimna Poskoka! Kaj mi je ta človek že naredil! Vsako nepravilno, ki mi jo more napraviti, mi napravi... Pomislite, že lansko leto...«

Ti moj Bog, kako sem se tisto uro pisal, da sem kdaj postal časnikar. Cel slovar psov, cel leksikon nerodnosti, ki jih more narediti sosed sosedu, je šlo mimo in skozi moja ušesa. Potil sem se, premikal na stolici, obupno zavijal oči. No, baba je bila prepričana, da me njeni pripovedovanje o hudobnem sosedu tako dviguje, pa je prišla še bolj v ogenj...

Nazadnje sem planil kvišku:

»Gospa, samo to mi povejte, kaj naj storim. Z eno besedo mi povejte...«

»Denite ga v list, silno vam bom hvaležna. Napišite, kako je grd, to ga bo jezilo, to ga bo grizlo...«

»Da, gospa, sem ji stiskal roko. «Klanjam se, gospa! Na svidenie, gospa!«

»Ampak za gotovo! Bom vam že kdaj povrnila.«

»Seveda, Klanjam se!«

»Vem, da Vas motim v obilem delu. Zapišite, kako je lakomen.«

»Da, da, in surov, brezobziren, lopov, zver v človeški podobi...«

»Sai sami najbolje znate. Oprostite!« Klanjam se!

Vrgel sem se na stol in se nadihal prostega zraka iz polnih pljuč.

In čez par dni me je moja žena še vprašala: »Zakaj nisi del v list?»

»Uh, sem pozabil!« sem vzdihnil.

Ona pa: »Zakaj pa obliubiš?»

Naihuiše pa zdaile pride:

Nič hudega sluteč grem nekega dne domov in si žvižgam. Ko pridem do hišnih vrat, mi prihiti sinček nasproti, najodkritosrčnejši človek, kar jih jaz poznam na svetu in mi reče: »Mama je na vas jezna.«

Mislil je namreč na mojo ženo. To ni bilo nič novega. Med košilom se je navadno že pomirila.

Ko sem stopil v vežo, mi je zadišala prismojena jed nasproti. Slabo znamenje. Stopim v kuhinjo. Na mizi se kadi juha, čisto bela, brez paradižnika. V skodelici leži par kosov starega kruha od zjutraj. Moja žena mi ni odzdravila. Ena ostalih žensk, ki je bila v kuhinji, mi je samo resno odkimala.

Molčal sem in pokusil juho.

Preslana! To je že očiten odpor in zaničevanje državne avtoritete. Kaj se le moralo zgoditi? Pozdravil sem bil pri odhodu. Ko sem prišel tudi. Danes ni tisti dan, da bi mogel pozabiti dati denar. Ali so kje okradli, da nisem povedal? Kaka nova vojna napoved? Umor? Ničesar se nisem spominjal.

V kuhinji je bilo vse napeto. Videl sem samo hrbte in frizure od zadaj. Posoda je nenavadno ropotala, vratica pri štedilniku so se vsak hip s truščem odpirala in zapirala.

Tako ne gre dalje. Opozumil sem se in vprašal: »Kaj je?»

Mladenič in vila

ali

ZAKRPANE HLAČE

MODERNI EPOS

z visokim pesniškim vzletom.

Sp. A. Pogledovič

• • •

Dvigni muza se in vstani, pevec kliče te udani in pomagaj mu častiti korenjaka, ga slaviti!

Če znabiti molzeš krave, ali če jim greš po trave, svinjam kidaš če znabiti, če po steljo moraš iti.

Če znabiti cunje pereš, če mogoče repo bereš, pusti lonec, gnojne vile, pusti koš, za to ni sile.

Zdaj za višjem gre hiteti, po višjem hrepeneti: Z lavorjem in večno slavo venčati junaško glavo.

V časih davnih so junaki viteški mi korenjaki čile konje osedlali, z njimi se na boj podali.

Ali konj, uboga para, zdaj je zastarela šara, teči zmer mu ni mogoče, jesti, piti, spati hoče.

Zato vitezi moderni niso stari šegi verni, stare konje so prodali in železne zajahali.

Ta ne je in ne počiva, nikdar potna ni mu griva, noga se jim nič ne smili vedno so enako čili.

Tudi vitez naše ode je junak od nove mode, kupi konja baže nove, ki ga svet bicikelj zove.

Pa ga težko je jahati, kdor ga jezdi, mora znati, — konj železni svojeglavl ni leti po cesti ravni.

Tudi naš junak se trudi, dostikrat se v jarek zgrudi. Kri mu iz kolen in z nosa priča boj in potna rosa.

A junaka to ne vstraši, pravi: »To me ne preplaši.« Enkrat se gotovo vpeha, kdor je umen, ta odneha.

Vztrajnost vedno venča zmaga, slednjič vendar ga premaga, s krepko roko on ga vodi, da več v jarek ne zablodi.

Da bi tudi drugi znali, kaj vse zna naš vitez mali, hitro konja zdaj zasede, gre na Ponkvo na ogleda.

Bilo tam gospode zbrane slavne je in častno znane, radostno so ga sprejeli ter ga v svojo sredo vzeli.

Tam so pili in so jeli in se prav izborno imeli, dokler t. tri čas nemili, njim raziti se ne sili.

Tudi vitez zgodbe naše naglo konja spet zajaše, da zamore svet spoznati, čez Šent Vid se če peljati.

To je šlo kot sto biričev, mimo dolov, mimo gričev, spremljajo ga »Slava« — klici, v zraku plavajo mu škrici.